

הוראה ואימון במערכת החינוך - סיכום מחקר פעולה

מאת רז ספיר

באופן כללי הבעיה המרכזית מבחינתי היא שחסרה בארץ תרבות ספורט מפותחת וענפה, את התוצאות הדלות לאורך השנים ניתן לתלות בהחלט, מהתנאים המאוד לא פשוטים ללימוד חנ"ג בביה"ס (לא תמיד יש אולמות ואם יש הם צפופים מאוד). בתחום האימון אין מערך מסודר לטיפול כישרונות. והבעיה המרכזית היא כנראה העדר תקציבים ראויים להשקעה ראויה בספורט. עד שהגורמים הללו לא ישונו באופן דרסטי, קשה לי לראות דברים זזים לכיוון טוב יותר. הדבר העיקרי שמחזיק אותי זו האהבה הבלתי נגמרת לתחום הספורט, ובסופו של דבר צריך לשאוף לעשות דברים שאוהבים.

כפי שציינתי בשלבים הקודמים של המחקר הייתי רוצה להתמקד בפיתוח שיתוף פעולה מקצועי ומיטבי אשר יקל על שילוב בין משרת מורה חנ"ג למשרת המאמן ולשנות את שיטת מציאת פתרונות ותכנון שנתי טוב ומדויק יותר. מיותר לציין את הערך המוסף לבתי הספר והתלמידים אשר מקיימים בנוסף לשיעורי החנ"ג הסטנדרטיים קבוצות מקצועיות בענפי ספורט שונים. מורה לחנ"ג המחליט לשלב את ההוראה במשרת מאמן, מחנך את הילדים לספורט, תחרותיות ומקצוענות באחת מענפי הספורט. אך בנסיבות המצב הקיים היום, הייתי מציע למורה לעבוד בבית ספר אחד וזאת על מנת שיוכל להפיק את המרב בשני התפקידים ולקבל את התמיכה המלאה של המערכת. לצערי, זה לא תמיד נתון להחלטתו של המורה והנסיבות לא תמיד מאפשרות לעבוד באותו בית הספר בעיקר בהיותך מורה צעיר וחסר ניסיון.

החלטתי לבדוק את הנושא ולהבין האם הבעיה והקשיים שאני חווה הם שלי בלבד או נחלת מורים נוספים ולכן שלחתי שאלון בנושא למספר קולגות

([מצ"ב השאלון](#))

הממצאים חיזקו את טענותיי והתחלקו לשניים :

1. מורים אשר מבצעים את שני התפקידים בבית ספר אחד – לא העלו קשיים ולרוב נהנים משיתוף פעולה מלא של ההנהלה ובית הספר.

2. מורים המשלבים את התפקידים בבתי ספר שונים נפגעים ונאלצים תכופות לאלתר פתרונות יצירתיים ולעיתים אף לבטל אימונים או למצוא מורים מחליפים לשיעורים.

ברגע שמאמן מגיע מתוך ביה"ס הוא שותף מלא, הנ"ל מונע מחלוקות בדרך, הבנייה נעשית בתיאום והמטרות משותפות, הרווח הוא לכולם. הבעיה נוצרת כאשר יש התנגשויות בין העבודות השונות, בעיקר בגלל העובדה שכשיש משחקים בליגה, צריך לסיים מוקדם בביה"ס, או לחלופין כשיש ישיבות פדגוגיות/אסיפות הורים, אני נאלץ לבטל אימונים. דבר זה יוצר אי נעימות שכן כל מקום עבודה דורש מחויבות מלאה, מה שאני לא תמיד יכול לתת לצערי.

במקרה הספציפי שלי, כדורעף שייך להתאחדות בתי הספר, וכאן בכלל זו בעיה שכן חייבים לפנות את אולמות בתי הספר מוקדם לטובת חוגים פרטיים. יש לנסות למצוא אולמות ושעות נוחים יותר על מנת שאוכל להגיע לעבודה בלי לחץ וריצות ממקום למקום ללא הרף.

שיתוף פעולה קבוע של בתי הספר השונים בהם אני מלמד מול התאחדות בתי הספר לספורט ועבודה כגוף אחד השייך למשרד החינוך, חשובה על מנת להגיע לפתרונות ולתוצאות הטובות ביותר עם התלמידים.

לסיכום, מסקנותיי עם עבודת המחקר במקביל לעבודתי בשטח הביאו למספר הצעות ייעול (להלן) אשר ישפרו באופן מידי את ההתנהלות היום יומית:

1. תיאום בין בתי הספר והקבוצה.
 2. תכנון שנתי מפורט ומדויק עם מינימום חריגים ע"י קביעת ימים קבועים למשחקים וטורנירים בהתאם למערכת השעות הבית ספרי.
 3. הגדרת תפקיד **מתאם משחקים** אשר באחריותו לקבוע לו"ז למשחקים מותאם למאמנים ולפרסמם מראש ובזמן סביר להיערכות. באחריותו גם לדאוג לתאם בין הגורמים במקרים של אי יכולת עמידה בלו"ז.
 4. גיבוי ממשד החינוך במקרים חריגים של היעדרות משיעורי חנ"ג עקב קיום טורניר שלא ניתן לקיים במועד אחר.
- חשוב לי לציין ולהוסיף כי למיטב ידיעתי הבעיה שהצגתי קיימת במחוז ירושלים בלבד. ישנן מחוזות אשר עובדים שנים על פי ההמלצות שכתבתי מעלה. בשיתוף פעולה מלא כשלנגד עיניהם מטרה משותפת – לשפר לחנך ולא לפגוע בילדים.
- אני חושב שבשילוב של שני התפקידים אנו יכולים לתת ערך מוסף ולעזור לתלמידים להתמודד עם תהליך הלמידה במסגרת דינמית ושונה מלימוד בכיתה וכמאמן להקנות לתלמידים לחשוב כ"ספורטאים" – הישגיות, תחרותיות ועמידה במטרות.